

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA klasa VIII – wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

„Żyję i działam bezpiecznie” dla szkoły podstawowej edycja 2024-2026

ROZDZIAŁ I POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻEŃ				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
–wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń	–wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom –poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania	–wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce	–dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia	–omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
–wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze –rozróżnia sygnały alarmowe	–wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych	–opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego –wymienia sposoby przeciwdziałania panice	–omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów	–charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
–wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	–rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji –opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku –rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne –zna szkolną instrukcję ewakuacji	–omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	–opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji –uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych	
–wymienia główne przyczyny pożarów –opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru	–wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonącą na człowieku	–rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej	–omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole	–opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego

–wymienia główne przyczyny powodzi –wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi	–opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych	–planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej	–uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi	–wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
–wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka	–omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	–opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur		
–wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych –wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia i stosuje tę wiedzę w praktyce	–omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)	–omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia –opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych	–opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom	–opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
	–opisuje zasady zachowania się na wypadek: • strzelaniny • znalezienia się w sytuacji zakładniczej • ataku bombowego • ataku gazowego • otrzymania podejrzaney przesyłki	–rozumie konieczność powiadamiania służb (policji, straży miejskiej) porządkowych o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych	–omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru	

ROZDZIAŁ II BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
–definiuje bezpieczeństwo –wymienia rodzaje bezpieczeństwa –wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	–wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa	–wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli –opisuje geopolityczne położenie Polski –wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)	–definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej –omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski –omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	–opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
ROZDZIAŁ III PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
–wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” –określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym	–wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”	–wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy	–opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia	–wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
–podaje numery alarmowe	–wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób –wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym	–demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych –poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową	–opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych	–podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy

– wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia” – opisuje ogniwa łańcucha przeżycia – ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku	– ocenia stan świadomości poszkodowanego – wymienia objawy utraty przytomności – ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC	– udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa) – sprawdza, czy poszkodowany oddycha – zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną – umiejętnie stosuje folię NRC – wymienia główne przyczyny omdlenia – charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie – udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia	– układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej	– wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej – wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB
– definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo- oddechowa”	– stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO	– opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej – wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)	– omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci – wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności	– opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego – przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
– wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: • samochodowej • turystycznej • domowej	– omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy		– opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki, pierwszej pomocy, proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia	

–wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający	– wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające –wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je – stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran	–bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne –demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa	–wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)	
–wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie	–zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów –zakłada temblak	–opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa	–omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa	–podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
–wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie	–demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny	–omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: - oparzeń termicznych - oparzeń środkami chemicznymi - wychłodzenia organizmu i odmrożeń	–proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci	
–omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zatrucia - tonięcia - porażenia prądem	–omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zawału serca - udaru mózgu - napadu padaczkowego - ciała obcego w oku	–omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zadławienia - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia	–omawia objawy i sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: -ukąszenia, użądlenia -wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci	–omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach

–definiuje zdrowie	–wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ	–wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym –wymienia zachowania prozdrowotne –wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków –opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno krótko i długofalowe	–określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym	–wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania –analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku
–wymienia główne choroby cywilizacyjne	–wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych	–wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie oraz omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych	–proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu	–proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
ROZDZIAŁ IV KSZTAŁTOWANIE POSTAW OBRONNYCH				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
–omawia zasadę BLOS –omawia zasady zachowania na strzelnicy –zna podstawowe zasady orientowania się w terenie	–wymienia przykłady broni strzeleckiej –omawia przykłady urządzeń i narzędzi przydatnych podczas poruszania się w nieznanym terenie (kompas, GPS, mapy, punkty charakterystyczne)	–prawidłowo przyjmuje pozycje strzeleckie: stojąc, klęcząc, leżąc –wymienia podstawowe elementy broni palnej –potrafi orientować się w terenie za pomocą: mapy, kompasu, GPS, punktów charakterystycznych –omawia ograniczenia związane z wykorzystaniem urządzeń GPS i kompasu	–proponuje potrafi zgrywać przyrządy celownicze –wymienia i charakteryzuje rodzaje map –omawia najważniejsze elementy mapy	–proponuje wymienia główne przyczyny wypadków podczas strzelania